

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΡΟΣ ΠΑΤΤΑΚΟ: Θαυμάζω τό πάθος σας και τήν ευθύτητά σας!..

ΑΝ ΔΕΝ έβγαине από τήν Τηλετύφλα τους ό Κουτσόγιωργας να βρική τόν κ. Μητσόσάκη (δτι δταν ήταν κρατούμενος από τήν χούντα έφυγε με κούρσα από τό Πικέριμ δταν τόν άφησαν έλευθερο) και άλλες κουτσογιώργικες «πετριές», δέν θά τδγραφα. Άλλά επειδή μερικοί κουτσοπούργοι, έτσι έννοοούν τήν «έθνική όμοψυχία», θάσυμβάλω κι εγώ σ' αυτή.

Δημοσιεύω, λοιπόν, τήν γνωστή (άλλά ξεχασμένη) άπομαγνητοφωνημένη στιχομυθία Παττακού - Άνδρέα, δταν ό τελευταίος κλήθηκε με ...τιμές στο γραφείο του «άντιπροέδρου» να παραλάβη τό διαβατήριό του και να φύγη στο έξωτερικό, στις 15 Ίανουαρίου 1968 (Ή στιχομυθία αυτή δημοσιεύθηκε τουλάχιστον τρεις φορές μετά τήν μεταπολίτευση και ούδέποτε έγινε άπόπειρα καν να διαψευδοθή):

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Είσοε έλευθερος πλέον και σās ευχομαι έν ύγεια και ήρεμία να πέρασετε τό υπόλοιπον τής ζωής ύμών, χωρίς περιπετειάς, αι όποιοι, άπ' δ.τι άντιλαμβάνεσθε, έδημιουργήσαν ύπαιτιότητά σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ναι... ναι... ναι... Κύριε πρόεδρε, επειδή τώρα μιλάμε για παρελθόν τό όποιον ...να είμαι κάπως ταραγμένος... Όχι μόνον εξ ιδιότης μου ύπαιτιότητας...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Έξ ιδιότης σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι μόνον. Δέν λέω δτι κι εμείς δέν φταίζαμε. Άλλά ήταν μία συγκυρία συνθηκών... Μιά ό ένας, μία ό άλλος... Ή έπιθεσις ή όποία μου έγινεν εις τόν τόπον αυτόν από τήν ώρα που ήρθα ήταν τρομερή. Καί και' ανάγκην πιάνει ...καλείς ζέρετε και ώριόμενες άντιδράσεις... Δέν ξέρω ...τό θυμάστε ίσως κι εσείς...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Βεβαίως...

ΑΝΔΡΕΑΣ: Δέν είχα τήν πρόθεσι ν' άναστατώσω...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Άναστατώσατε, θμως...

ΑΝΔΡΕΑΣ: Μάλιστα.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Τό παραδέχεσθε, δηλαδή, δτι πράγματι κάνατε άνοστατώσι.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Έγινα, πώς να σās πώ, τά κέντρον μιας θυέλλης...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: ...Ή όποια άπ' δτι άντιλαμβάνεσθε μόνος σας, δέν ήταν δυνατόν να κοπήσθ άλλως.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ναι, ναι, τό ξέρω.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Δέν ξέρω μήπως αυτόν τόν σκοπόν είχε και ό ΑΣΠΙΔΑ: Ήθελε να επιβληθί και να κοπήσθ τά πράγματα ...Ετσι.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ό ΑΣΠΙΔΑ δέν ξέρω τί ήταν, κύριε πρόεδρε. Τώρα μιλάμε για τό παρελθόν πάλι ...τόν έχετε άμνηστούσει. Είλικρινώς πιστεύω δτι ήτανε μία γενναία και σωστή πράξις. Άλλά ό ΑΣΠΙΔΑ είναι κάτι τό όποιον δέν έχω καταλάβει πολύ έγώ.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Σοβαρά;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ναι. Ής εύχηθούμε, κ. πρόεδρε, δτι ό τόπος θά όδηγηθί στην πλήρη και όριστική όμαλότητα.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Ποία είναι ή κρίσι σας για τήν πολιτική τής Έθνικης Κυβερνήσεως;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Θέλετε τήν κρίσι μου;

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Ναι.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ευχαριστώ που με ρωτάτε. Νομίζω... Και άφού μου επιτρέπετε και με ρωτάτε θά σās πώ τή γνώμη μου. Νομίζω δτι τό κοινωνικό και οικονομικό περιεχόμενο τής έπαναστάσεως σας είναι σε γραμμή που άνταποκρίνεται στις άνάγκες του τόπου. Συγχρόνως νομίζω δτι τό προχωρείτε με τέτοιο γρήγορο ρυθμό ώστε ή μηχανή να κλωτσά. Είναι τόσο γρήγορος ό ρυθμός ώστε κλωτσάει ή μηχανή. Θέλει λίγο γράσο. Θέλει μαλακώτερα, οϊγώτερα και όχι σκληρότερα. Άλλά τά μέτρα να μην είναι πολλά και πολύ γρήγορα. Θέλω να πώ δτι, μπουκώνει ή μηχανή. Όταν ό έπιχειρηματίας κάθε μέρα βλέπει ένα καινούργιο μέτρο, δέν μπορεί να προσαρμοσθί στο μέτρο. Θέλει χρόνο να τό άπορροφήσθ, να τό ζήσθ, να προσαρμοσθί τή διοικητική του μηχανή στο νέο μέτρο. Τά μέτρα, δηλαδή, μπορεί να είναι σωστά. Άλλά θέλουν κι αυτά κάποια εις χρόνον κλιμάκωσιν. Βλέπω εκεί μία δυσκοιλία. Άλλά γενικά εις τόν τομέα τόν οικονομικόν, τόν κοινωνικόν, προοδευτική είναι ή πολιτική σας και άνταποκρίνεται στις άνάγκες τής αναπτύξεως.

(Έπειτα ό Παττακός είπε στον Άνδρέα δτι έχουν πρόθεσι να κάνουν έκλογές).

ΑΝΔΡΕΑΣ: Δέν έχετε άναγγείλλει τά όρια και ίσως δέν μπορείτε κιόλας. Γιατί δέν θά μπορείτε να κάνατε καλά και τήν δουλειά σας...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Θά τό άναγγείλωμεν αϊφνιδιαστικώς. Έσείς σκέπτεσθε να πολιτευθίτε;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Φιλοδοξία προσωπική δέν έχω είλικρινώς...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Δέν θά επιδιώξετε σεις δηλαδή, πηγαιόντας στο

έξωτερικό τώρα να χρησιμοποιηθίτε από τόν ξένο τύπο και από τόν ξένο κόσμο.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι, όχι.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Άν σās πλησιάσουν τώρα οι ξένοι και σās πούνε να ήγηθίτε οργανώσεως ή πολιτικής κινήσεως εναντίον του παρόντος καθεστώτος;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι. Ό Άνδρέας θά μείνη με τό παρελθόν. Δέν θά γίνη όργανο. Να είστε γι' αυτό άπόλυτα βέβαιοι. Ξέρετε άποιοις μπλέκει με τά πούρα τόν τρώνε οι κότες;.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Δηλαδή;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Θά ξεκουραστώ λιγάκι για να ξαναβρω τις δυνάμεις μου. Γιατί όσο να είναι, ύπήρξε (για μένα) ένας νευρικός κλονισμός όλη αυτή ή περιπέτεια και...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Ό κλονισμός αυτός σās ήλθε από κακή μεταχείρισι ή άπό...

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Ή μεταχείρισις ήταν καλή;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ναι.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Είσοε Ικανοποιημένος;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ήταν ύψογος μεταχείρισις. Άπλως έχώρισα από τήν οικογένειά μου, κλεισμένος ήμουνα, οι άνηouxίες του μέλλοντος... Και έχω και μία φύσι κάπως μεγάλης έντάσεως, δέν είμαι ήρεμος, στο σώμα μου μέσα, κάτι στομάχι, κάτι τό ένα, κάτι τό άλλο, χρειάζεται να ξαναβρούμε τις δυνάμεις μας. Και περιέργως ή χαρά τής έξόδου, με εκκλόνισε περισσότερο από τό κλείσιμο...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Στην φυλακή;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ναι. Μέσα σε πέντε ήμέρες είχα περίπου, είχα νέο ...δέν μπορούσα να κοιμηθώ... Κοιμώνουνα με τά παιδιά μου και...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Δέν τό περιμένατε;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι δέν τό περιμένα. Όμολογώ δτι δέν τό περιμένα. Ήταν γενναία πράξις. Πάρα πολύ γενναία πράξις. Να νομίζω δτι και στις κουβέντες μας πάντοτε είχα αισθανθί δτι από ιδιότης μου πλευράς...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Νομίζω δτι θά έπρεπε να έχετε άντιληφθί ιδιαιτέρως ήμās, με τήν προσωπικήν έσπαφή τήν όποιαν είχα άρκετές φορές, δτι δέν είμεθα ούτε τύρανοι ούτε ψεύτες, ούτε άπατεώνες.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Όχι. Εγώ μόνον εοās ξέρω. Έντελώς έπιφανειακά γνωρίζω τόν κ. Όρ^άνδο και έντελώς έπιφα-

νειακά γνωρίζω τόν κ. Τοτόμη, που τους χαίρετσα. Μόνον εοās γνωρίζω από τήν κυβέρνησι. Και έχω πάντοτε, σ' όλες τις κουβέντες μου πεί ...έχω βρει δτι ή στρατιωτική τιμή είναι εκείνο τό πράγμα τό όποιο σās χαρακτηρίζει. Άπό κεί και πέρα αυτό έβγαλα: "Ότι ύπάρχει ένα πάθος. Έχετε ένα πάθος για τήν ύπόθεσι τήν όποια ύποστηρίζετε και στρατιωτική τιμή. Μπορεί να σās μιλήσθ κανείς με ευθύτητα και να διαφωνήσετε με ευθύτητα. Αυτό τό αισθανθίκα από τήν πρώτη στιγμή. Άλλά είστε ό μόνος τόν όποιον γνωρίζω.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Σās βεβαιώνω δτι οι άλλοι εί-αι καλύτεροι από μένα.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Δέν τους γνωρίζω.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Τώρα τό διαβατήριό σας. Τό έχετε στο χέρι σας...

ΑΝΔΡΕΑΣ: Σās εύχαριστώ πάρα πολύ...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Και εύχομαι με όλη μου τήν ψυχή να μείνετε πλέον ήρεμος άνθρωπος, να μην κατασπίτε του λοιπού ό πόλος προβλημάτων και ό Θεός να σās έχη καλά.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Κύριε πρόεδρε, εύχομαι και έγώ ό Θεός να σās έχη καλά. Ήταν γενναία πράξις.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Σās εύχομαι να σās φυλάη ό Θεός του λοιπού από τέτοιες κακοτυπιές.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Έλπίζω να εύρεθώ στο ύψος του έθνικου μου...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Και έγώ τό περιμένω. Και είμαι βέβαιος δτι θά βρεθίτε εκεί και θά θυμηθίτε και θά πρέπει να θυμάστε πάντοτε δτι είσοε Έλληνας. Πρό παντός αυτό, διότι δέν πρέπει να εκτιθέμεθα στον ξένο κόσμο. Δέν επιτρέπεται ό τόπος αυτός, ό όποιος έδωσε τά φώτα, πράγματι, στον κόσμο και τής δημοκρατίας και τής έλευθερίας και τής αξιοπρεπείας και τής ανθρωπιās, δέν επιτρέπεται να θεωρηθί σήμερα δτι είναι ζούγκλα.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Και εύχομαι ή Έλλάδα μας να πάη καλά. Τήν αγαπούμε και οι δύο.

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: Με συγχωρείτε... Τό διαβατήριό σας τί αριθμό έχει;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Είμαι και στραβός, τώρα. Ξέρετε ...χωρίς γυαλιά δέν βλέπω...

ΠΑΤΤΑΚΟΣ: 215.026 του 1968. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Και στον τόπο μας εύχομαι να εύτυχήσθ.

ΑΝΔΡΕΑΣ: Ευχαριστώ πολύ. Χαίρετε...